

- inkomst, egde att, genom företeende af debetsedel eller annat giltigt bevis, vinna befrielse från samma afgift;
- 3:o) att då antalet af lärjungar vid ett läroverk öfverstiger det, som är förenligt med lokalens utrymme och behörigt afseende å sundhet samt de för läroverket tillgängliga lärarekrafter, rektorn må ega att med efori begifvande antingen afvisa tills vidare de inträdessökande, eller endast lemna inträde åt stadens och närmaste Orts ungdom samt hänvisa dem från aflägsnare ort till annat läroverk, som eger utrymme för flere lärjungars emottagande; samt att vid väckt fråga om fullständigt läroverks utvidgning till lokal och lärarepersonal, äfven måtte tillses, huruvida icke utvidgningen lämpligare och till mera gagn för allmänheten må ske vid dittills icke fullständigt läroverk inom orten, än vid det redan fullständiga genom styckandet af dettas klasser;
- 4:o) att skolafgift till byggnads- och löningsfond hädanefter äfven måtte erläggas af hemedlade lärjungar vid stadspedagogierna.

Stockholm den 24 Januari 1867.

A. G. Hollander.

N:o 101.

Af Herr Hollander: Om arbetslöse landtmäteri-tjenstemäns användande, för att distrikts- och socknevis dels uppgöra hydrografiska kartor med planer för afdikning och aftappning af vattensjuka trakter, dels bearbeta det ekonomiska karteverket samt jordbruks-statistiken.

Det är ett genom officiella uppgifter känt förhållande, att i mellersta och södra Sverige skiftesverket numera med stora steg nalkas sin fulländning, och att med den befintliga ringa återstoden af oskiftad mark, hvars skiftande för öfrigt beror på de enskilde egarne att underlåta, nuvarande generation af landtmäteri-tjenstemän icke ega tillfälle till arbete och bergning. Redan 1865 visade Landtmäteri-chefens

mäteri-chefens embetsberättelse, att af 375 landtmätare endast 111, således icke en tredjedel, haft sin nödortfoga utkomst af tjensten, att 95 haft mindre än half sysselsättning, och att 33 helt och hållet saknat sådan, ett förhållande, som med hvarje år måste blifva ännu ogynnsammare. Den tidpunkt kan derföre icke vara synnerligen aflägsen, då de flesta medlemmarne af en aktningsvärd tjenstemannakorps, hvars verksamhet kraftigt befrämjat Svenska jordbrukets utveckling och framåtskridande, skulle komma att tillhöra en samhällsklass, som vill, men icke får arbeta. Auställning vid andra befattningar, såsom bränvinskontrollen, jeruvägarne, m. m. torde vara litet eller intet att påräkna, likasom den genom äldre författning korpser tillförsäkrade rättigheten till anställning vid landstaten varit för densamma gagnlös.

Det kan dock icke vara Staten värdigt, att låta en hel tjenstemannaklass i ekonomiskt afseende gå under, sedan den för ett gifvet ändamål begagnat dess arbetskrafter, helst nuvarande generation af landtmätare ingenting annat begära, än att för sin återstående tid erhålla tillfälle till arbete i det allmännas tjänst.

Utan tvifvel kan Staten på ett gagneligt sätt använda landtmäteritjenstemännens arbetskrafter för befrämjande dels af kännedomen om landets tillstånd och behof, dels af dess fortskridande odling. I ett land, der stora sträckor ligga vattendränkta och till följd häraf odugliga, äfven för skogs- och foderproduktion, skulle det kraftigt bidraga till materiel utveckling och ökad afkastning, om dylika trakter afvägdes, å karta lades samt plan till deras torrläggning och odling uppgjordes och jordegarne tillhandahölles.

Vidare, om Rikets ekonomiska karteverk någonsin i sin helhet skall blifva till gagn, måste det äfven samtidigt distriktvis bearbetas, och skeende förändringar af odlad mark, nybyggen m. m. årligen inläggas på kartan, som efter vissa år borde förnyas. Enligt den plan, hvarefter detta karteverk nu bearbetas, anses dess fullbordande erfordra så lång tid, att de först bearbetade delarne då redan genom under tiden skedda förändringar vore obrukbara.

Huru ungefärliga och otillförlitliga de uppgifter till jordbruks-statistiken äro, som genom hushållningssällskapen insamlas, är allmänt bekant, och sådana uppgifter, uppgjorda af personer, som icke ega till gång till kartor, ej heller kunskap i deras användande och nya mätningars verkställande, måste blifva i hög grad vilseledande.

Då bearbetningen af hvarje orts karteverk och näringsstatistik utan tvifvel lämpligast skulle ske genom landtmäteri-tjenstemännen, hvilkas hotande ekonomiska betryck derigenom äfven skulle kunna mildras, får jag vördsamt föreslå en underdånig skrifvelse från Riksdagen till Kongl. Maj:t med anhållan,

det täcktes Kongl. Maj:t före nästa riksdag taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke de län, hvari öfverflödig landtmä-

teripersonal nu finnes, lämpligen kunde indelas i vissa distrikter, inom hvilka de kommissionslandtmätare, som fått sig desamma uppdragna, hade att, med eller utan biträde af vicekommissionslandtmätare eller auskultanter, ombesörja, oberäkadt förekommande skiftesförrättningar, upprättandet af hydrografisk karta öfver distriktet med dithörande beskrifning och afdikningsplaner, vidare att bearbeta distriktets ekonomiska karteverk samt jordbruksstatistik med upptagande och införande å karta och i särskild liggare af årligen skedda förändringar; och torde vid fråga om arfvode och medel dertill äfven böra i öfvervägande tagas, huruvida icke nu utgående statsanslag för ekonomiska karteverkets bearbetande bör efter andra grunder fördelas.

Stockholm den 25 Januari 1867.

A. G. Hollander.

N:o 102.

Af Herr And. Aug. Andersson: Om nedsättning i vissa tjenstemäns löner och indragning af öfverflödiga embetsverk.

Ehuru den af mig vid förra riksdagen väckta motion, om indragning af det så kallade dyrtidstillägget hvarmed embets- och tjenstemännens löner vid 1856 års riksdag förhöjdes, äfvensom af de embets- och tjenstemannaplatsers indragning, hvilka kunde befinnas obehöfliga icke förmädde tillvinna sig de fyra Riks-Ståndens bifall, ser jag mig dock föranlåten ånyo underställa detta ämne Riksdagens ompröfvande.

Det kan icke falla mig in att påyrka det Staten skulle frångå dem, som redan fått denna löneförhöjning sig tillförsäkrad; men man egde grundade orsaker till det stadgande, att vid inträffande ledigheter, den oskäligen löneförhöjningen borde återtagas, sedan skälet till dess beviljande längesedan upphört att vara gällande.

Skulle den nya Riksdagen fortgå på samma bana som de gamla Stånden, och oupphörligt föröka tjenstemännens antal samt höja desses lönevilkor, så är